

Lausunto HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle konserniohjeista

VD/8716/00.04

J-VN/HW/PvN/KM/TN/PH

HSY-kuntayhtymän hallitus päätti 19.9.2014 § 95 pyytää jäsenkaupunkiansa lausunnot konserniohjeluonnoksesta.

Uudistettavaan kuntalakiin esitetään erityisiä säännöksiä konsernihallinnosta ja – ohjauksesta. Konserniohjeiden avulla toteutettavaa ohjausta pidetään niin tärkeänä, että se esitetään kunnallislain uudistuksen yhteydessä säädettäväksi pakolliseksi ja annettavaksi sen sisällöstä yksityiskohtaisia määräyksiä.

Kuntalain uudistusesityksen mukaan valtuuston / yhtymäkokouksen on vahvistettava konserniohjeet, joita sovelletaan tytäryhteisöjen sekä soveltuvien osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen ja joissa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojen saantioikeudesta;
- velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- konsernin sisäisistä palveluista; sekä
- kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Uusi kuntalaki on suunniteltu saatettavaksi voimaan jo 1.1.2015 lukien.

HSY muodostaa kuntayhtymäkonsernin seuraavasti: HSY:ssä on kaksi tytäryhteisöä: statukseltaan strateginen Pääkaupunkiseudun Vesi Oy sekä statukseltaan tekninen HSY Holding Oy, joka on ns. pöytälaatikkoyhtiö. Perusteilla on kaksi strategista tytäryhtiötä jätehuollon toimintaan liittyen.

Strategisia osakkuusyhteisöjä (määräysvalta yli 20 %) on kaksi, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä ja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy sekä teknisiä osakkuusyhteisöjä kaksi, Kiinteistö Oy Asemapääallikön katu 5 ja Asemapääallikönhovi Oy. Lisäksi muita konsernihallinnon piiriin kuuluvia, statukseltaan strategisia yhteisöjä, joissa HSY:llä on hallituspaikka, ovat Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry, Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry, Vesilaitosyhdistys VVY ry sekä Jätelaitosyhdistys ry.

HSY:ssä ei ole voimassa olevaa konserniohjetta. HSY:n käsityksen mukaan ohje olisi tarpeen nykyisten konserniyhteisöjen hallinnon tehostamiseksi, mutta erityisen tarpeelliseksi sen tekee tarve mahdollisten uusien yhtiöiden perustaminen jätehuollon toimintaan liittyen.

Vantaan kaupungin lausunto on laadittu yhteistyössä Espoon ja Helsingin kaupunkien HSY:n omistajaohjauksesta vastaavien tahojen kanssa.

Yleisjaosto on 13.10.2014 § 3 käsitellyt lausunnon antamista. Apulaiskaupunginjohtajan esitys on yleisjaoston päätöksen mukainen.

Kaupunginhallitus 20.10.2014 § 26

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa HSY-kuntayhtymälle seuraava lausunto kuntayhtymän konserniohjeluonnoksesta:

”Kuntalain kokonaisuudistusta koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa lähdetään siitä, että kuntayhtymien tulee laatia konserniohje. HSY:n osalta konserniohjeen hyväksyminen kuuluu kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätettäväksi. Ottaen huomioon kuntalain kokonaisuudistuksen todennäköinen voimaantulo vuoden 2015 alkupuolella on perusteltua viedä konserniohje suoraan yhtymäkokouksen päätettäväksi kuntalain uudistuksen voimaantulon jälkeen.

HSY:n konserniohjeluonnos on hyvin yksityiskohtainen. Vantaan kaupunki ei pidä tarkoituksenmukaisena, että yhtymäkokouksen päätettäväksi viedään näin yksityiskohtaista

ohjeistusta. Konserniohje tulisi jakaa kahteen osaan siten, että yhtymäkokoukselle kuuluvat kuntalain uudistuksessa mainitut periaatteellisesti tärkeät asiat olisivat konserniohjeessa ja muut yksityiskohtaisemmat määräykset sitä alemman tasoissa kuntayhtymän hallituksen vahvistamassa erillisessä ohjeessa.

Kaupunki kiinnittää konserniohjeen sisällön osalta huomiota siihen, että HSY:n hallituksen ja toimitusjohtajan roolit konserniohjauksessa ovat epäselvät. Tähän asiaan on syytä kiinnittää huomiota ja selkiyttää tehtävät ja toimivalta.

Esimerkiksi ohjeen kohdassa 3.4.2 Omistajan ennakkosuostumuksen hankkiminen luetellaan tytäryhteisöjen toimenpiteet, jotka edellyttävät HSY:n hallituksen tai toimitusjohtajan ennakkosuostumusta. Tämä jättää auki sen, kuka ennakkosuostumuksen missäkin asiassa antaa. Listassa on hyvin merkittäviä asioita, esimerkiksi tytäryhteisön toiminta-ajatuksen olennainen muuttaminen, toimintaan nähden merkittävät investoinnit jne. On aiheellista määritellä vähintäänkin yleisellä tasolla, että taloudellisesti merkittävät tai periaatteellisesti laajakantoiset asiat edellyttävät aina HSY:n hallituksen antamaa ennakkosuostumusta.

Toimitusjohtajan roolia korostavat tietyt muutkin kirjaukset/muotoilut. Esimerkiksi kohdassa 3.3 Toiminnan ja talouden suunnittelu: "Mikäli tytäryhteisön toiminnassa tai toimialalla tapahtuu talousarviovuoden aikana sellaisia muutoksia, jotka vaikuttavat merkittävästi asetettujen tavoitteiden saavutettavuuteen, muutoksista tulee raportoida HSY:n toimitusjohtajalle, joka antaa toimintaohjeen tilanteeseen ja saattaa asian tarvittaessa HSY:n hallituksen käsiteltäväksi."

On perusteltua, että HSY:n toimitusjohtajalla on keskeinen rooli konserniohjauksessa, mutta väljät toimivalta- ja tehtävämäärittelyt voivat johtaa toimitusjohtajan ylikorostuneeseen asemaan suhteessa hallitukseen. Kohdassa 3.4.3 Raportointi emoyhteisölle todetaan, että "Muiden kuin tytäryhteisöjen hallituksessa toimivat HSY:n edustajat ovat velvollisia raportoimaan toiminnastaan kohdassa 3.4.1 selostetulla tavalla. Tarvittaessa hallitusta informoidaan HSY:n kannalta merkittävistä asioista."

Tietojensaantioikeuden osalta todetaan kohdassa 3.4.4, että "HSY:n hallituksen tai tarkastuslautakunnan yksittäisellä jäsenellä ei ole oikeutta saada tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja suoraan tytäryhteisöjen toimielimiltä tai vastuuhenkilöiltä." Tämä voi olla sinänsä perusteltu linjaus, mutta HSY:n hallituksen kollektiivinen tietojensaantioikeus tulee kuitenkin varmistaa muutenkin kuin määrittelemällä tietyt tytäryhteisöt suoraan hallitukselle raportoitaviksi. Kohdassa 3.4.3 viitataan HSY:n hallituksen jäsenten oikeuteen konsernin toimintaa koskevien tietojen saantiin, mutta ko. oikeutta ja sen sisältöä ei ole tarkemmin määritelty. Paitsi toimitusjohtajalla tai tämän määräämällä myös HSY:n hallituksella tulee olla oikeus saada kollektiivina kaikki tarpeelliseksi katsomansa tiedot tytäryhteisöiltä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen (kohta 9) osalta todetaan, että päätös keskitettyjen palvelujen käyttämisestä tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä HSY:n antaman ohjeistuksen mukaisesti. Jää kuitenkin epäselväksi, mikä taho ko. ohjeistuksen antaa.

Uuden kuntalain valmistelussa esillä on ollut hallituksen jäsenten pätevyys/kelpoisuus. Ohjeluonnoksessa (kohta 4) on avattu sitä, minkälaisia kriteerejä HSY:n tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten tulisi täyttää. Kriteerejä tulisi kuitenkin määritellä vielä tarkemmin ainakin strategisten tytäryhteisöjen osalta. Teknisten tytäryhteisöjen osalta riittänevät väljemmätkin kelpoisuus- ja pätevyysvaatimukset."

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Sirpa Kauppinen poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:

- Konserniohjeluonnos, Konserniohjaus ja omistajapolitiikka HSY:ssä, HSY:n hallitus
19.9.2014

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupungininsinööri Henry Westlin, 09-8392 2427, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)